

СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ

ПЕНЕ ЗА СРЕБРТ:
 НА ГОДИНУ 24 ДИНАРА, НА ПО ГОДИНЕ 12 ДИНАРА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 6 ДИНАРА.
 ЗА ОСТАЛЕ СЕМЉЕ НА ВАЛТАРСКОМ ПОЛТОРОК:
 НА ГОДИНУ 30 ФРАКА, НА ПО ГОДИНЕ 15 ФРАКА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 8 ФРАКА.
 ЗА ДУСТРО-ГЛАСКИ:
 НА ГОДИНУ 15 ФРАКА, НА ПО ГОД. 8 ФРАКА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 4 ФРАКА.
 ЗА СВЕ ОСТАЛЕ ГРАЂЕ:
 НА ГОДИНУ 36 ФРАКА, НА ПО ГОДИНЕ 18 ФРАКА, НА ЧЕТВРТ ГОД. 10 ФРАКА.

ИЗЛАЗИ У БЕОГРАДУ
 УТОРНИКОМ, ЧЕТВРТОМ, СУБОТОМ И НЕДЕЉОМ
 НА ЦЕЛОМ ТАБАКУ

УРЕДНИШТВО ЈЕ И АДМИНИСТРАЦИЈА У КРАЈ Г. ТОМЕ АНДРЕЈЕВИЋА
 ОБЈАВЉЕН БЕНАП.

ЗА ОГЛАСЕ РАЧУНА СЕ:
 ПРВИ ПУТ 12 ДИНАРА ОД РЕДА, А ПОСЛЕ СВАКИ ПУТ 6 ФРАКА.
 ЗА ПРИПОСАЛО 50 ПАРА ДИНАРА ОД РЕДА.

Ручкописи шаљу се уредништву, а претплата администрацији
 „СРПСКА НЕЗАВИСНОСТ“.
 РУКОПИСИ НЕ ВРАЂАЈУ СЕ. НЕПЛАЋЕНА ПИСМА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

НА РАЗВАЛИНАМА

II

Остављајући владу њеној опробаној мудрости и увиђавности — после рекапитулације догађаја у предходном чланку, допустите нам да испунимо *дужност* коју носимо на себи, спрема интереса ове земље који су, као што смо видели јако, врло јако угрожени.

Бонту је напустио Србију и српску железницу. Пошто је подигао неколико километара насипа уз топчидерску реку; пошто је узео нешто бадава, нешто унапред неколико милиона динара; пошто је дочепао на 80.000 српских државних облигација и распродао их или за нас платежно обавезним учинио — он је пао и пропао оставив то наше, овако свечано отпочето дело, у страшним развалинама, за које смо му скупим новцем платили и за које ћемо — благодарећи законислености владе и њене партије — још дуго и скупо плаћати и исплатити. Наша зла тек настају.

И док влада у забуди тумара по свету да *буди коме* преда ово велико државно предузеће под условима, на какве се само у забуди и несрећи пристаје и које здрави државни разлози не доуштају — обазриво се и ми на начине и путове, како да се колико толико *сребрнице* продужи ово дело, које је у самом свом почетку зачело толико несреће.

Још лане, кад влада унесе свога златног идолоа у народну скуштину, наводили смо ми своје основане разлоге и означаваали тешке слутње, које су се и испуњале. Још лане су наши опозициони листови објашњавали да је погодба скупа, да су понуде које су други понуђачи учинили биле за више милиона јевтиније, па их прошла влада ипак није примила, и ако много повољније по што је Бонтуов уговор. Обавештавали смо да је примање зајма по 71% т. ј. облигација од 357 динара да се плаћа после по 500 динара, интерес зеленашки и граници на банротство (Маџари су уговорили свој зајам са 84%). Помњали смо, како је један белгијски предузимач искао од Бонтуа погодбу, да је на њега пренесе од погођене цене 198.000 динара по 160.000 од километра, а 38.000 чисте добити од сваког километра да носи; а Бонту ни то није хтео јер се вадао да ће *још јевтиније* саградити железницу, а с тим *још више* чисте добити маћи. Али бес беше понео и владу и њене једномисленике. Они су се били заукта-

ли, као и сваки који се отисне низ брдо, и сви су улетили у „новољне“ бонтуове услове и наши разлози нису помогли. Ваљало је да Србија прође и кроз железничку школу, да се и са тим знањем обогати — разуме се опет за скупе жртве и откупе.

У последњем тренутку прошле године изрекао је један наш лист мисао: *да сами грађимо железницу* бар догле, док не дође који солиднији предузимач.

„Шта видите преко Саве — писали смо ми лане 6 марта, дакле четир дана пре по што ће злогласна конвенција постати закон? — Видите прсте надничаре са ашовом где вуку земљу и *дижу насип*, под управом инжењера. То су први прости али најважнији радови железнице, за које још и не треба предузимач. Да ли је ко размисљао што о том: неби ли могао и наш вредни и трудољубиви народ — а зна се, да наш народ, који је поградио толике путове и оборио толике стене, лакше може да заложн свој труд, но готов новац. Тиме би се добило са сваке стране и у времену и у новцу и у предузимачу, којих ћемо онда пре добити са мањим интересом и јевтинијим капиталом, а без сваке сумње, са сигурним гаранцијама. Ко ће да пробије пут уз Ибар? Народ. Је ли тај пут лакши, но што би био сам насип дуж целе Мораве?“.....

„Ваља руку на срце — вељасмо ми даље — и са чистом душом прегнути на ово дело, које неће моћи остварити никакав адвокатлук каквога министра, но чиста љубав народна, љубав и труд свију нас“.....
 „А на железници има око *половина* и *више* рада и трошка, које може и сам народ да *врши* у *слози* и *љубави* са својим старешинама, *о* *на* *ко* *што* *и* *данас* *свршује* *домаће* *друмове* *и* *војничке* *дневне* *шанчеве*.....“

Тако смо ми писали прошле године. Али онда је влада проповедала цабалук; а г. Чедица викао како „неће ништа пасти на народ“, ако узмемо Бонтуа. Даље, као год, што је неко, кад је била дебата о уговору са Аустријом питао: „а спадају ли и свиње у преживаре?“ — тако је, без сумње било доста њих који су мислили да је железница нешто *све од сама* *ивожа*

и *челика*, а железничке станице да су опет, ако не баш као вавилонске куле, а оно бар нешто близу томе подобно, што наш честити дунђерин, који задија ереске куће, неће умети ни кључити, но то мора сам Бонту своје ручно да озиди....

Али околности су се измениле. Нису ли грађани до сад скупо и горко искусили, да је трошак пао опет на нас, на народ? Не наплаћује ли се та дашја и у цркви и код попа, и у суду и где год се стигне?! Бонту је почео железницу и пропао. Као лане у фебруару и марту — тако и сад стојимо пред погодбом новом о железници, коју влада тајно закључује. А као што знамо из жалоснога искуства са Бонтуом, онда не помаже ни издање министара, ни ђутање већине, ни извињавање незнањем, ни претња силом, — кад предузимач мете потписан уговор у цен и оде — па само заповеда! Онда ваља наћи новац онде и где га ниси оставио и плаћати. Па није ли време да се пре тога опет посаветујемо, договоримо и огледамо од сваке руке на наш начин. Писац ових редова с мирном савешћу наводи своје речи, које је лане, у то име, говорио. И ако писац ових редова говори ово, он то не чини у *име* *целе* *партије* своје, коју он дубоко поштује, он то не чини што је убеђен да је погодни најбољи пут; али то чини што зна и сви знамо шта нам је донео Бонту; што страхује и што сви страхујемо, од новог Бонтуа, од — Бонтуових наследника, и што најпосле мисли да ми у сваком свом предузећу, политичком као материјалном ваља мало мање да рачунамо овако, како се рачуна у Енглеској, Америци, Француској, Немачкој или у Аустрији. Ми имамо своју историју развића и свој начин живљења. Код нас подиже народ телеграфске директе, *насипис*, мостове. Код нас није далеко време кад је члан свето-андрејске скуштине, чл. онд. државног савета Андреја Стаменковић — морао да надзирава *прављење* *насиписа*. А ми смо сад куд и камо одмакли од 1858 год. и сад би грађење железнице имао ко стручан да надзирава. Немамо ли ми доста инжењера и иншпектора? Па зар у словенским земљама да се неће наћи још који честити човек као што беше г. Полњка, или зар за врховно руковање са грађевином не можемо дозвати кога Понсена или Августина, који су и премерили нашу железницу. Леп глас као радник и поштен чиновник стекао је и садашњи директор наших железница г. Рихтер За непо-

средни надзор има и технички образованих официра. Има сваковрсне помоћи — само кад се хоће! За што да губимо поверење овде у себе, кад смо га имали толико година и то баш у пословима сличне природе у *подизању* *путова* *и* *безбројних* *војничких* *увербења*. Народ наш који је јунак био да се бије, и то славно с пушком у руци, моћиће својим будаком и мотиком крчити ову велику улицу цивилизације. Ко не уме и не може да копа, он ће да плати. Боље да платимо сами себи свој труд, но да нам односи свет. „Видеоци“ су и наш домаћи ратни дуг претворили у — светски. Они и умеју да владају тражећи помоћи само даље од своје куће и кућних потреба. Не прича ли нам баш само „Видело“ како се јевтино и лепо просеца пут уз Ибар; а та је партија много тежа, но што је подизање железничкога насипа у пределу по средини Србије.

Бонту је почео железницу. Ево, отидите и погледајте је. Ту нема ништа више до: *земља*, *па* *камен*, *па* *дрво*, *и* *тек* *озго* *ивожене* *шине*. То су стихије од којих се железница гради. Подривци, Посавци, Шумадинци и сви други, који су долазили у Београд и у Топчидер, **видели су шта је то железница**, кад то лане нису сви тако тачно знали. Железница са једном шином није дакле ништа до **ужи насип од обичног насипа**; само мора бити негде виши, равнији и правији. На нашој железници нема монсениса, Готхарда или Семеринга. Па и то су људи начинили. Наша је железница, **према пределу** **зака** **грађевина**.

Земља се копа *поред* *насиписа*, и избацује на насип; **камена** мање треба (*и* *то* *три* *пут* *мање*) но за колски насип; но камену долазе **прагови** од дрвета.

То је главни посао. То је оно што чини железницу скупом. **А то је опет оно што ми са својим рукама можемо да израдим**. За тунел и класуре нек се узму ови Талијани, који за *рачуна* *влда*, после пропасти Бонтуа копаше под Топчидерским насипом и насипаше „бару“. Мостови од гвожђа, као и шине кушује сваки предузимач *готове*, које се по мери и *наручују* *гради*. Па што их не би наша влада наручила и добавила, као и жице за телеграф, као и пушке за војску. **Камена** свуд има доста. **Прагове** општине да даду, из наших шума.

Код нас има доста стручних људи. Нека се установи **грађевински савет за железницу**, који ће се састојати из инжењера стручних про-

фесора велике школе, неколико посланика Народ. Скупштине, чланова држав. савета, одабраних трговаца. Савету да председава министар грађевина. И све би шло својим честитим, добрим путем, под јаким контролом и гаранцијом против злоупотреба. Железница је предузеће. Није дакле ни окружна ни среска грађевина. С тога онима што ће да раде са колима и возовима да се плати извесна накнада, дневница, колико за храну. Ми би по Бонту овом уговору *шест милиона годишње на неосигурно давали* из земље. Напрегнимо своје силе. Обавестимо свет наш. Тај исти новац — узмимо и поделимо нашим људима за њихов труд. Омање мостове и т. д. могу предузимати поједини предузимачи. Тако исто и 36 станица — зграда са нужним шумама — могу наши људи изградити. И Бонту није и не би ништа сам радио. И он је предавао посао појединим страним предузимачима, који су омет погађали пољске Јевреје и друге отпуштене нижињере са рушевних турских железница, да они граде и — нашу железницу.

И тако, у име Бога, да продужимо ово велико дело, својим трудом и својим трошком. Оно ће онда бити у истини среско и државно. Манимо се Бонту и њему подобних коцкара. Србија није за берзу. Послали сте је једном тамо, и она је страдала.

„Виделови“ или боље рећи стручни „Бонтуовци“ — смејаће се на све ово. Они ће прогласити општу неспособност нашег народа за ову ствар, као да су они грешни и сатрвени Талијани што су до јуче копали, нешто више од једнога нашег човека. Они ће се позвати омет на неки „3. јули 1883“ кад „треба“ да буде железница готова. Они су то и дане говорили, па ипак ми имамо конвенцију без рока.

И прошле године писмо ми морали на врат на нос скланати уговор с Бонтуом. Нема те силе ни међу народног параграфа, којим би се у редовним приликама вршила контрибуција над имањем друге мање државе и нагонила се она да

врши оно што се одмах не може. И Мадари су чекали. Копали су вадински тунел сами без предузимача. Тако исто и земунски просек. Тек кад смо ми били тако мудри и теслимиле се Бонтуу: онда су тек они приступили лиценцији, разумно и јевтиније но ми. Наше је било да се старамо — а не да пропадамо. Па како ћемо сад? Може ли сад, при свој вици напредњачкој и виној безумној журби бити железница готова 3. Јула 1883 год? Не може! Пропао је Бонту, пропали су и они — а Србија треба да остане. Она је преча и од Бонтуа и виделоваца и њихових грехова и рачуна. Србија је, на основу тих њених рачуна обрнула коцкарски ток на берзи — па шта имамо? Имамо *урадан дуг и штету* — а не знамо ни за што ни кроз што!

Сад да градимо железницу како знамо и умемо и полако за дуже времена са средствима којима ми располажемо.

Комбиновање, овога предузећа са уставом наше домаће народне банке, престављамо другим стручњацима, изјављујући да би издавање народне банке неком странцу, на подобје услова сличним онима под којима хтеде и Бонту да се утврди да не пропаде — била би за нашу земљу увећана опасност, од које се и сами „Виделови“ отресају поздрављајући са „живио“ предлог виделовачког посланика о установљењу народне банке и грађења железница наших средствима.

Међу наша рођена средства може бити да ће се моћи уврстити и овај предлог *наше заједничке уставности наше слојне, заједничке труде*.

Питање железничко, у својој унесрећеној данашњој форми предато ком опасном друштву, неће више бити само питање новчано, него и питање око тога: да ли ћемо и даље ми заповедати у нашој земљи или неко, ко дође и узме у своје руке све наше приходе државе: а ко узме то, онда је у његовим рукама и све друго!

Нека расмотри ко хоће ове мишл. Може их наћи и као добре или се

можда може уверити да нису добре. Ко има бољу мисао: она је добро дошла и век је одмах саопшти. Ваља данас отаџбину спасавати од безумника и грабљиваца. Напазећи се у злу и несрећном положају дужност нам је да бирамо од зала увек оно које је најмање и да се помажемо оним средством и начином, који је најбољи.

А кад год смо се ми Срби уздали у себе саме, а мање очекивали од непознатих пријатеља из бела света, увек нам је боље било. Тако нам је било и биће и са железницом.

АУСТРИЈА И СРПСТВО

(у очи окупације Босне и Херцеговине)

II

Берлински уговор бележи један прост ступањ у великој револуцији на коју ће се Јевропа освртати као на главни историјски споменик деветнаестог века. Сад је уговор један чин — час одмора — и ништа више. Рекосмо „мас одмора“ него, збоља, да ли је још и то? Земље које добише Бугари, Србијанци и Црногорци само су пооптирале прохтев устајућих народа на Балкану. Пример ново-ослобођене раје неможе се с разлогом очекивати да усваја становнике Македоније, Тесалије, Епира, Арбабије, обала као и отока јегејскога мора. За туреку владавину у Јевропи јесу дани избројани. У њој је право сада на страни *устанка*, а у још неослобођеним земљама покретачке силе сад су удвојене. Јер коб пропадајућих држава и састоји се у томе: што потребе централне им управе расту сразмерно *умаловану* територијалних извора. Оне исте поразе које допеше губитак у земљишту стварају потребе за *већу* обрабавну снагу. Али број ових који би имали почета тако отежало бреме — умалио се; и тај непроменљиви закон историје ево неумитно се извршава над остатцима турског царства у Јевропи. Тешки данци, као никад досад, притискују и онако несретну рају, а у јужним покрајинама балканског тропоза наступило је и један нов узрок да ми буду увећа. Фанатички муслимански живљ из успуљених крајева, нешто без сумње и са зала поступања пређашњих му жртава, али поглавито — као на пр. у Црној Гори — из простог тврдоглавства што се изједначаје пред законом са „фаурским пима“, т. ј. живљ налази сада одушку и замену у сеоби и вассеоби покрајина које су, као и пр. Македонија под турском владом остале, а у којима они могу под заштитом турских власти и даље живети о трошку хришћанске раје — оне исте коју им је берлински уговор на милост и немилост оставио. Ето зашто у већем делу јужнога тропоза влада данас грознија тиранија од и једне познате у модерној историји Турске. Та увреда је за здрав разум

* Види илустрацијско часописе „The Fortnightly Review“ свеску за Април 1880 год.

рећи: да је дело ослобођења и у пола изведено. Ствари су управо дошле докле, да, после рата, у коме се последњи бемдемпи отоманског господарства у Јевропи разорише, сваки од устајућих народа балканских — као Грци, Срби, Бугари и Арбанаси — виде своја велика историјска средшта остављена у домаћашу али не и притежању им. Престовице њихових некадашњих царевина, стара седшта старе трговине, постојбине класичне науке, као и индустрије, све данас подједнако трупе у овој азијатској „бери омајана“. Колевна македонског царства — градови Филипа, Александра и Перзеја — *Бвадар* тврдиња илдрских крајева и њиховог дасеког последнина Скендербега; *Орид* престовица бугарског(?)а *Приарен* српског („Serbian“) царства; *Пек* столица српског („Serbian“) хришћанства; *Драч*, чувени центар трговине између истока и Запада; *Ламна* где је боље но у самој Атини стара грчка култура преживела дане најгоре понижења; *Соаум*, стовариште богатих македонских долина и гордо приставиште, коме је суђено да се ускоро мери са Трстом на тржиштима средње Јевропе; *вајзад*, сам Ном Рим цара Константина. — (*Цариград*), хоћу рећи да нема ни једн места из овога светлог списка извањеног које не би било звезда уздицаца по једног од ових народа, па омет су их сва скупа лажни миротворици у Берлину оставили ван граница извањена. Док ја, на овим источним обалама јадранским, ове редове пишем, већ се знаци нагомизлавају и доказују: да тај исти мир, поред тога што носи у себи клице новог и сворог крвопролића, као и дуге наследство окаљане чисти, неће можда саставити ни годину дана. Велике револуције ретко се нестрпе у првом напору. За њене борце наступи час умора — оружаног примирја — но борба се омет понавља, круг јој се рашири, а исход постане питање живота и смрти. Балканска револуција била је у почетку огривачена на један једини кут Херцеговине. Затим се рашири по целој покрајини и пређе у Босну, док не обухвати и сестринске кнежевине. Српски рат би предговор руског, те се најзад и Аустрија ухвати у коло. Консулска комисија, Андрашјева пота, уговор санитетски и берлински, све то беху саме паузе у прологу грмљавине. Тај је вибор већ захватио цео словенски свет; његов последњи дах мора прихватити и јелинско и арбанаско племе. Дипломате ће само узаман трошити своје ситуицарске силе да зауставе стрмоглаву пропаст турског царства у Јевропи, јер је то толико исто колико покушати да спречити буром говени аналаши што држе и нагање амбису.

„Fertum in abruptum magno monis impiohus actu.“ —

„The mighty mass has been set rolling; the Egean uacous below.“
(Тешка маса отгела се; Јереј зија одоздо.)

Бесмислица је претпоставити да једино ауторима берлинског уговора није била позната ова толико јасна истина: да ће роб, коме су руке одрешене, поку-

* Честита аутор је био стални становник нашег Дубровника — све до последњих дана, када је „цивилноаона“ Аустрија најпре самовластно ухвалила и аластвила, а затим дефинитивно прогнала. — Пр.

ЛИСТАК

О Ц И

ИЗ ДНЕВНИКА ЈЕДНОГА НАШЕГА ПРИЈАТЕЉА ПО СЛУЧАЈУ СМРТИ ГРУИЦЕ ГРУИЦА.

IV.

(СВРШЕТАК)

Ја полако идем по цеопу а све се огледам кад ће с кољем чича — Мијанло. Ето ти га стиже ме, сјаха с коња мету ме у седло, а преда-ме јагње; он да води коња, а ја да држим јагње за ноге. Ја таман ухватим јагње за ноге, оно се почне да отима па се отме и падне у снег. Чича — Мијанло га ухвати и омет ми виче: „држи га добро“. Ја држим што год могу али се оно отме и падне. Тада ме чича — Мијанло мету на један висок пав, уз јагње, узјаха коња, па дође до пања и мету мене иза себе коњу на саии и на теркије. Целим путом причао сам му како се у школи учимо. Код његове куће ручамо расола и вруће проје. Како је одгалео близу кућа мога оца, ја сам све трчао пртвином до куће. Снег није падао, него је сунце грејало и по цеопу хиљадама се сунаца вијало. Таман ја на ваџију, излетнише

предаме Шара и Пана, па почеше да се радују и да сваку узме. Мајка ме предсрете са речма: „Благо мајки, а кад си пошао?“ Ја је пољубим у руку, па и она и кад јој проприча, шта је са мном било, она ева пребледи па прошица најпре: „Бог убио!“ а после „Бог му овако добро дао, а отац устаете.“ А зар ти нисам казао да ћу доћи за тебе“ и пође да тражи прут да ме избје. Мајка ме загрли и одбрани, па је после нешто са њима на само разговарала. Само сам чуо, да отац вели: „То је Никола из Церовца.“

Сутра дан је мој отац отишао у Крагујевац, купио свилену мараму за девет панџика и предао жени онога човека у Церовцу, у чијој сам кући ја преноћио. Ово је било 21 Децембра, 1846 г.

1872 године, месеца Новембра распусти се скупштина после подне. Док сам ручао и примио дијурну већ је сунце било на заходу. Мој пријатељ М. П. даде ми своја кола до куће. У Петровцу се већ није видео прет пред очима — помрчина је била густа као теело, а само се путем бездуцао благо и вода. Дошли смо до оног истога места, где сам уучен од зиме и мрака плакао 1846 године. Требао је окренути кола на ра-

чански насти. Кочијаш поче да окреће кола, па се скарсасмо у прокоп и почеше кола да се нагињу и да се преврну кад их нечија снажна рука задржа и ја сићем се кола. Та снажна мишица извади кола из прокопа и изгура на пут.

— „Ко си ти!“ пита ме та снажна мишица.

— Ја казах моје име.

— Хајде тако ти љубави, сврати се нашој кући, те преноћи; волеће моја мајка него — ли Бог зна шта.

— А ко си ти?

— Та ја сам син Николин; знаш ми смо заједно спавали под губером, кад те отац нашао у снегу и довео кући. Хајде молим те, немој се потугати ноћу, хајде да преноћимо.“

— Хвала ти брате по хиљаду, али сам поручио ја мојој мајци, да ћу јој стићи вечерас на конак, па леће моћи тренути читаву ноћ од бриге што мене нема, да јој дођем, како сам обећао, па се машином у ишаг и колико сам год имао дивара, пошљем тој доброј жени и мајци са хиљаду поздравла, да ћу је потражити заједно с мојом породицом нека види оно дете — јаче — од 1846 године, а и ја њу да видим.

Кад сам присео кући, мати ми је била у највећој бризи, а вечерати није

могла, него смо, заједно вечерали и наразговарали се!

У свету има душевних и пакосних створења. Николино дело и данас се прича по читавој околини, те и мене побуђује, да свакога жалим, који није имао среће, да се намери на добра човека, како сам се ја намерио на Николу. Већно сам захвалан Богу за своје спасење и много жалим, што се Груица није намерио на људе налик на Николу тим више, што је Никола живео у шуми и возио ме на саоницама а Груица је ишао са варошанима и сретали га људи на интовима и још божем људи злобравени, па се несуд сетили, да му учине оно, што је мена учинио човек у пустињи у шуми, у циги, зими и снегу. Да — ли је бољи Никола са саоницама или ови на интовима? И Николиним синовицама и унуцима је и сада мило, што је вин отац и ђед урадио, па се тиме поносе, а ја опет и цео мој род, сматрамо његову кућу као да су наша рођена браћа и опомињући се Николиног доброг дела желимо, да се одужимо људима и Богу на учинењу милости.

Senex

P. S. После, када је мој учитељ, чуо шта се са мном догодило, много се кајао, што ме је био пустио кући.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

шати да и с ногу окове скане; и да, кад то постигне потрудиће се и да се усправи. Тако исто бесмислица је веровати, да су ови политички доктори, у својим конвацијама, озбиља дошли до закључка, да болни њиховог болесника има лека. У тешкој су забуди дакле сви они који мисле да су наши (инглиски пуномоћници на конгресу одгиста били уверени, да се турска управа још може поправити. Њихова одлукања и њихови напори да откопају неизбежну кризу беху, неоспорно истински; али нама се може дозволити да посумњимо да ли су се они и у најсавијашнијим својим третицима понадали, да ће њихов политички кризис трајати много година. Нити им морамо приписивати икакву неприродну наглоост азијској владавини у Јевропи. Баш напротив, равнодушност њихова према оним тачкама берлинскога уговора, за које нас они и пријатељи њихови увераваху, да су апсолутно нужне, независности и целокупности Турске, во које се полако и стварно обичаје, та равнодушност, велики, учи нас да друге потражимо прани кључ политике њиховој на Балканском истоку. Са прилично поузданошћу можемо дакле закључити, да се прави кључ тој политици не ће наћи у оним тачкама уговора, које су, као на пр. ова што даје право Турцима на гарнизоне у Балкану, само забележене да се забораве, него даље пре у оном неопредељенијем наређењу, по коме Аустрија, по сагласу Јевропе, а нарочитом позиву Инглиске има „окупирати“ Босну и Херцеговину и гарнизонисати санџак новопазарски. — Управо предвиђало се да болесник мора ускоро умрети, ако не назор а ово сам собом, па се онда ставило у задатак британској политици да осигура Аустрији не само Босну него да је остави и за наследница свију суганових земаља у Јевропи. Тако у говору с којом је подучио предлог лорда Салсберија, за окупацију Босне лорд Биконсејлд је развијао мисао о гаранцији по јевропски мир, која мора поети из такве окупације од стране „једне велике судске, и мошне државе конзервативних начела“, и отворено изјавио жељу, да ова велика конзервативна машина буде употребљена на обустављење „превласти словенске расе“. Окупација Босне може се према томе сматрати као тањи крај кљива, који се има дотерати до јегерског мора. —

(Наставиће се)

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД

Цео политички свет занима се данас грозним и нечовечним убиством, кога су досад још непознати зликовци на најсуровији начин извршили над првим великашима и доглавницима вице-краља Ирске.

Нек нам се дозови да изјавимо да недовољно овај догата примери онимизам пиеса — пријатеља — Турца је држава и сила војсковог калибра, а као таква она догата није тако слаба ни болесна. Тешко нама ако ми на њену ервотну смрт чекамо; а од победничког меча може још ко у Јевропи умрети, и треба и да умре, и пре Турске — као што управо може сваки други. — Пр.

МОДЕСТА МИЊОНОВА

ПРИПОВЕТКА

Х. Балзака

Превод с францускога.

(Наставак)

— Ја почињем мислити, рече Лабријер смећећи се, да је слава нешто отровно, као оно што је гдекоје лепо цвеће.

— Па онда, пријатељу мој, продужи Каналис, све те женске, и онда кад су испрвене, имају свој идејал и ви ћете о воме ретко кад одговорити. Оне не помишљају да је песник прилично суетан човек, као што веде за мене да сам; оне никад не поминљају, шта ће то рећи човек кога грозничава узбуђеност одводи на криви пут и који је због тога непријатан, несталан; оне би хтеле да је он увек велик, увек леп; никад им не пада на ум да је дар једна болест; да Натан живи са Флорином, да је Дарте сувшише убоји, да је Јосип Бридо врло мршав, да је Веранже добар пешак, да бог може имати бабаган. Лукијан Рибампре, песник и леп момак, то је прави епик. Па нашто тражити ружне комплименте и примати да те пољују хладном водом убезвентуога погледа једне

У самој Инглиској проузроковао је овај догађај највећу узрујаност, а томе су много допринеле појединости које се о самом злочину дознају. При прегледу мртвих лешева беше на Лорду Кевендишу 8 тешких рана, а сем тога у десној руци велика рана и све жиле пресечене. Уз то су константована два удара ножна у десној плећи, два у грудима, један у леђа и један у врату. Тома Борк је имао 11 такође тешких рана по телу. Судећи по тим ранама, морале су убице од остраг напасти обе жртве и то најгрознијом суровошћу, а пошто су их убили, онда је тек настала сеча мртвих лешева. До сад је само кочијаш пронађен и ухапшен, који је убице одвезао.

Приписивати овом догађају чисто политичку важност, значило би не обзирати се на грозне појединости којима је дело извршено. Но ма с које стране оцењивали овај грозни чин, он остаје нечувано крвничко дело, бездушно и нечовечно, кога се сви народи само гнушати морају. Над целом Ирском остаје печат срама, и остаће док се крвници не пронађу и казне. Ирске агитатори, а на челу им чувени Парнел, издали су одмах после убиства проглас на ирски народ, којим најјаче осуђују ово дело и бацају љагу и одговорност на целу земљу и сваког појединог Ирца. Парнел је у самом парламенту изјавио своје гнушање и саветовао је сам да се изванредне мере предузму, т. ј. да се опасно стање прогласи у Ирској.

Гледстон је у знак поштовања према покојницима и жалости земаљске предложио у првој седници инглиског парламента да се одложе седнице, парламента и сената инглиског, и тај предлог потпомогнут је од целе опозиције и усвојен је без дебате. Затим је изјавио да се политички програм односно ирске мора наново узети у размисљање и поправити се. Даље је изјавио, да ће поднети предлог за угушење злочина а допније да ће се тек приступити уређењу аграрног стања у Ирској. Цео парламенат је прихватио изјаву Гледстоновог. Вођа кон-

сервативаца, опозиције, потпомогао је одмах Гледстона и понудио је влади услуге целе опозиције. У опште се опажа да је ова несрећа зближила опозицију према влади, те да је сасвим противно наступило од онога, што су противници Инглиске и Гледстона замисљали. Ту се показала политичка зрелост инглиског народа и карактерност политичких партија. Но разуме се, у Инглиској не може никад ни бити таквих противности између политичких партија, као што их је, на жалост, у неким земаљама. У Инглиској где је влада увек израз велике народне, и где су сви услови да свака влада мора савесно и поштено да управља државним пословима, јер се прво бира из првака признатих партија које имају свој историјски програм од ког никад и ни у ком случају не смеју одступати, — у тој Инглиској никад не долазе на владу политички шарлатани или људи незрели, који би на рачун свога самоодржања доводили у питање поједине тековине државне или би слепо извршивали туђе налоге. С тога је и инглиска опозиција увек готова да потпомогне владу кад се тиче опште ствари, јер је уварена да ова ради у интересу земље.

На место погинулог Лорда Невендиша постављен је Форстер за државног подсекретара Ирске. Форстер, који је недавно сам отпустио са тог звања, понудио се својевољно да у овако тешким приликама управља ирским пословима. На место секретара Борка постављен је Тревезан.

Многе инглиске и ирске вароши па и саме инглиске општине у Америци одредиле су знатне награде да се пронађу убице. По једној дублинској вести ухапшен је у прошли понедељак један од убица, Чарлс Мор, близу Дублина. На питање испитног судца одговорио је убица да се прошлог петка вратио из Америке.

Румунска влада спрема против предлог за решење дунавског питања, пошто се с Бареровим предлогом не може да задовољи.

Руски официри добили су наредбу да у највећој тајности држе све, што се односи на покрете у руској војсци.

Бечки листови јављају по којима вестима за нове бојеве између војске и устаника око Будве. То је доказ, да се устанак шири и све дубље корен захваћа.

Из Петрограда јављају, да је Гирс оболео.

По петроградским вестима преселиће се царска породица 5. Маја у Петерхоф, где ће се царска породица, Одатле ће, кад се царска предигне, цела породица у Јеленски а потом у петровски дворца близу Москве прећи. Из последњег дворца поће се у Москву на крунисање.

Кнез Буарски имао је састанак са Игватјевим и Гирсом, који је неколико часова трајао. О цели његовог путовања влада највећа тајанственост и према томе се држи да се морале важне ствари решавати.

У Бечу се образовао одбор из првих политичких људи у Аустро-Угарској за скупљање добровољних прилога у корист руских Јевреја. — Дакле аустро-угарске власти трпе да се за Јевреје купе прилози у земљи, а наша влада није хтела дозволити да се у нас купе прилози за хришћанску нејач наше рођене крви. Срамота!

ДОПИСИ

Из Пожаревачког Поморавља
за Бурђев-дан.

Ту скоро изишао је један допис у злогласном „напредњачком“ клепаду „Виделу“ против попа Павла Радивојевића, нашег посланика. И ако се дописник крије, и неће да каже своје „часно“ име, ми га и опет знамо и познајемо ко је. Тица се познаје по перју а вук по људи. Тако и ми познајемо тога вука што на срву на нашег честитог посланика и пастира попа Павла. Злогласни дописник злогласног „Видела“ је главом поп Станоја Драгушевић из Арнаут-Поповаца. А шта мислите шта је побудило попа Станоја да овако гадно пише противу човека коме он није достојан да одреш ни ваши са обуће? Ништа друго до подла себичност. Он би хтео силном да добије арнаут-поповачку нурiju, коју сада има поп Павле више но 28 година, а коју је пре имао његов (поп Павлов) отац. Селјани, парохјани попа Павлови, поштују јако свога свештеника, јер је он у свачему на своје месту, те у истини и заслужује свако поштовање. Поп Станоја већ од дуже времена сплетари

— Али овде нема никакве узбуђености, рече Каналису; овде ти не говоре као Ђенију, него се обраћају срцу твојем. Овај мирис смерности и ова предложена погодба чисто ме доводе у искушење... — Па потпиши је, одговори, или сам до краја ове путоловине; тиме ти дајем јадну плату, викну Каналис смећећи се. Дела! а после три месеца казахеш ми, како стојиш, ако та ствар потраје три месеца дана.

После четири дана доби Модеста ово писмо, написано на лепој хартији, увијено у двоструку завоју, а под печатом са Каналисовим грбом.

II.

„Госпојице,

Дивљење лепим делима, претпостављајући да су таква и моја, има у себи нешто као свето и безазлено, што искључује сваку шаљу и пред свима судиоцима правда корак, који сте учинили пишући ми. Пре свега ваља да вам се захвалим на наследи, које увек причинавају подобне изјаве, па и кад их не заслужујемо; јер стихотворац и песник у себи су уверени, да су то заслужили; толико се самољубље слаже са похвалом. Најбољи доказ пријатељства, који бих могао дати једној незнаци у замену за јасанак, који би излетно уједе критичне, зар не би било то, кад бих с њом поделио жетву свог искуства, па ако ћу ризикати да јој растерам маште? (Наставиће се)

једанпут у сто година. Таква је љубав као онај цвет, који цвета сваких сто лета... Книгнице, младе, богате и лепе, имају и сувшише посла; као свака ретка биљка оне су окружене јатом шмокљана, племића добро васпитаних и пуцљих као цволика. Ах, мој сан! онај кристал мога сна што сам га од Кореца доведе био од цветних венаца а са кавким чувством... али не поминљимо то... он се већ одавна разбио на комађе код мојих ногу... Не, не, свако писмо без потписа прорејачна је. Па шта се ту ниште! Пиши тој женској, држећи да је она млада и лепа, на ћеш видети! Друго ти и не остаје да радиш. Паметан човек не може бити заљубљен у све женске. Аполо, бар онај у Белведеру, јектичав је кицшан, који треба да се штеди.

— Али кад један створ овако долази, прихвати Ернест, онда га треба извињавати уверењем његовим да ће нежносту и лепотом помрачити најокожаванију љубазницу; а онда и нешто љубопитности...

— А! на то ће Каналис, допустићеш ми, млади и зелени Ернесте, да се ја држим лепе херцегине, која је моја срећа.

— Имаш право, потпуно право, одговори Ернест.

Ипак млади секретар читаше Модестино писмо и опет га читаше, трудећи се да му погоди скривени смисао.

женске која се преварила у очекивању?..

— Прави песник, на то ће Лабријер, треба на тај начин да остане скривен као бог у средереди његових светова, да се не да видети, но само у својим делима....

— Слава би тада врло скупа била, рече Каналис. Живот има своју добру страну. Виш! рече ерчући пољу чаја; кад племенита и лепа женска љуби не свика, она се не крије по кутовима позоришним, као каква херцегина, која се у глумца заљубила; она се осећа довољно јака, довољно хравања својом лепотом, својим богатством и именом, да може рећи као оно у свима епским песмама: *Ја сам мисла Каналиса, љубавница Телемакова*. Мистицизацији прибегавају малене душе. Од некога времена ја не одговарам чудима...

— О! како бих ја љубио женску, која би мени на суетет изашла! викну Лабријер уздржавајући сузу. Могло би ти се одговорити, драги Каналисе, да оно није никад сиротница девојка, која се поине до славнога мужа; она има и сувшише неповерења, и сувшише суете и сувшише бојазне! То је на сваки начин једна звезда, једна...

— Једна книгница! викну Каналис и прсну у смех; је ли? која се спушта до њега... Драги мој, таво што бива

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNIBS.BS

противу пона Павла, али му народ као поквареном човеку неверује, но само прелире и гуша га се. Сада од како се са Павлом указа мрчна звезда „виделовачке“ владавине, те под њеним загушљивим тинама ниче и буја свако зло, мисли и поп Станојло да ће му жеље сазрети и уродити жељеним плодом. Али је мучна посла. Свет је у народа будна, и она растерује тмине „виделовачке“, и не да маха да се њихово зло на здравом земљишту народном развија.

Све што тај злогласни „Виделов“ дописник износи противу нашег честитог посланика безобразна је лаж; у природи је покварених људи да узак своје зло подмећу другом. Неваљалици нивад не виде брво у својим очима, но свечито указују на трун у туђим очима. Сваки се мора грохотом насмејати кад узчита, како пона Станојло прави пона Павла пијаницом, јер сваки зна да се поп Станојло тако рећи пијан родио, пијан одрастао и да ће пијан и умрети. Он није имао ни једног трезног тренутка у свом животу, јер му и при спавању стоји овакв са ракијом цело постоље, и кад се пробуди натегне онако бездушно из њега.

Што се тиче вршења дужности свештеничке то још није ни поштен није имао повода да се тужи на пона Павла. Поп Павле ревносно посећује цркву, служи службу божију благоговешно и криво а своје парохијске дужности врши као прави настир словесног стада христовог. А шта да речемо у том погледу о жалосном пона Станојлу? Пона Станојло никада и не иде у цркву, јер док се служи у цркви он није по механама, напада на људе и жене и изазива саблазан код народа. А како врши пона Станојло своје дужности у парохији? О, о томе ће вас и најмање дете уверити, јер ће вам казати да пона Станојло незна ни оченаша очитати, а како ли кога онојати, венчати, крстити и т. д. Ни једно чинодејство од како је свештеник није он трезан вршио. А како пијан, трештен пона врши своје дужности то може сваки себи замислити. Кад би износили све шта ради пијани пона Станојло, не би нам било доста ни неколико свезака књига, али ми се и сами гушамо кад и помислимо, да такви човек може још и заузимати свештенички положај.

Шта је и како је радио наш честити посланик пона Павле на скупштини, то ми не тражимо да нам прича велико пијани пона Станојло. Знамо ми да је он савесно и поштено заступао нас и наше интересе, и ми сматрамо да је он потпуно својим радом оправдао наше поверење. Пона Павле заслужује поверење и поштовање народно и он ће га и уживати, а пона Станојла ће сваки живи презирати.

Злогласни дописник „Виделов“ још спомиње, као да је митрополит српски г. Михаило поделио српско свештенство на партије. Шта ли то трабуња, жестивом алкохола побркани језик „виделовог“ дописника? Али опрости му Боже јер он сиромаша и незна шта је то партија. Уз митрополита српског г. Михаила стојало је и стоји сво српско свештенство, и само неколико најамника и искариота били су против њега, и они су сада етушили под отрпани барјак „виделовачки“, да брукају и срамоте чин свештенички. Г. митрополит је гонио такове несретнике, а сада они налазе заштите код „виделовача.“ А то је по све природно, раван равнот воле и са њима се удружује. Оволико за сада а другом ћемо приликом и више говорити.

ДОМАЋЕ ВЕСТИ

У среду 27. априла представљао се у народном позоришту *Рабана* од Сардуа. Публика се тога вечера искупила у необичном великом броју, тако да многи нису ни могли ући у позориште, но су у великом гомилама стојали на пољу пред позориштем. Представа је почела у 7 1/2 часова. Одмах у првом чину, почели су неки из публике живјдати и разним спра-

вама давати изразе негодовања према представи. То је прихватила и остала публика. Са свију страна из публике доже се таква граја да се представа морала обуставити. Но сад јуришне жандарми у великом броју, и почеше тесацима публику бити и избацивати на поље из позоришта. Публика се бранила од овог неочекиваног напада чим је ко могао. Многи су из публике поустајали на клуне и громким гласом осуђивали постојање полиције и викали: *на поље с вољницом доле с Гарашанином*; *„Зар тако Гарашанин поштује слободу грађана“*; *„То ли су плодови чисте уставности вање“*. Гарашанин се само једном појавио у својој ложи, и викнуо жандармима: *„вадите тесак и са њима из терајте и бите“*; а кад публика као из једног грла повика: *„доле са Гарашанином напоље са полицијом“*, несташе Гарашанина и није се никако видео. Веле да је се повукао у једну собицу у позоришту и ту са својим другом министром Новаковићем чекао док се публика није разишла и све уталожило, па тек онда праћен јаком пратњом жандарски коњаника отишао у министарство. Из те собице у позоришту издавао је министар полиције наредбе членовима и жандарима. Док је то комешање између полиције и публике трајало, непрестано је светина викала: *„доле с Гарашанином напоље с полицијом“*, а многи су бацали кромшире у ложу Гарашанинову и Новаковићеву. Пошто је тако рећи у гушању и борби публика изишла на поље, ту се тек отвори ужасна сцена. Са свију страна летеле су каменице, а жандарми су са голим тесацима отпочели прави бој са публиком, не штедећи никога и не гледајући ко је крив а ко није. Женски свет беше се сакрио под клуне и посекао у ложе, те отуда кроз прозоре на поље. У том метежу многа је дама изгубила по нешто или од накита или од хаљина својих. Бој између публике и жандарма трајао је непрестано. Публика се у својој раздражености бацала на каруце и полупала прозоре на њима. Ту несрећу снају п једна каруца у којима су се могле видети две госпођице са једном постаром господом, сигурно мајка тих госпођица. Публика се зато бацала камењем на та каруца, јер је мислила да у њима хоће да утеку главни виновници ове појаве, министар Гарашанин и Новаковић, јер су се непрестано чули громки гласови из публике: *„ме је Гарашанин овако са мње, шта он мисли од нас, зар се овако поступа са грађанима српским“*.

Међутим док је овај метеж трајао дојурни коњаници жандарска, јурне са голим сабљама у публику, ударајући где је кога стигла. Једну повећу гомилу људи најурили су жандарми на велику рупу, која је према позоришту ископала за темељ споменика кнезу Михаилу. Ограда се сруши од притиска светине, те многи људи попадају у ту дубоку рупу, и тек су их сутра дан рано у јутру вадили на поље. Многи су овом приликом рањени. Гунгула је трајала до скоро једанаест часова у вече. После тога су коњаници жандарски јурили кроз улице са голим сабљама, и кога год стигосе удараше безобирце сабљама. И том приликом многи људи који се нису могли склонити где у механу или у дуванциницу, јер остале радње беху већ позатваране, страдали су прави здрави. Само у једној кафани била су два рањена, један у руку а други по врату. А који зна колико је било таквих по другим механама?

Тек око поноћи уталожиле се овај мир са свим.

Јавно мњење криви у овоме министра полиције, што је употребио овакове мере, које су изазвале тако немиле последице, и уместо да их је избегао, он је наредно да жандарми скину нумере, како се неби познали и да голим тесацима терају и бију грађане.

Кажу да се у одбору позоришном већало о томе комаду, и да су многи од чланова били за то да се тај комад не представља, који је и у својој оригиналу тенденциозан, а преводилац његов

удесно га је још тенденциозније, управо да изазива опозицију. У осталом тај комад нема по себи никакве књижевне вредности и критика га је јевропска једнодушно осудила, тако, да га ни немачке позорице не представљају, које се иначе за сваку француску маленкост отимају. Но неки одборници ушли су се из петних жила да продру са својом намером, да се тај комад представља. Они су ишли због тога и министрима полиције и просвети и са њима се саветовали, и ови су пристали уз њих, и тако је тај комад дошао на позорицу на зорт, али је на зорт и прекинут.

Да се полиција није умшала, ствар би се свршила простом позоришном демонстрацијом, што бива и на другим местима, али овако је добила много жалоснији вид. Нека за ово носе они одговорност, који су били виновници тој појави.

Огласи

LA PULCHERINE EAU de BEAUTÉ водица за улепшавање лица. Она растерује и помаже поврнути коју све неке боре с лица. Флаша стоји 5 франака по флаше 3 франака.

SAYON PULHÉRIE комад нака Кутија 4 франака.

EAU FÉRIQUE Боја изврена за косу и за браду. Флаша кошта 3-50 франака.

J. Lacouture, 29 Rue de Clingancourt Paris.

У Београду код Јов. Диалера Апотекара. 5-52

ДВА ШЕГРТСКА МЕСТА УПРАЖЊЕ вена су у трговинама потписаних. Младићи из унутрашњости који су бар два гимназ. разреда учили — имају првенство. Родитељи или старатељи могу се писмом обратити.

бр. 121 1-6

ЈЕДНО ВЕЛИКО ИМАЊЕ, ПОстојеће у средини вароши Београда на две улице, које доноси годишњег прихода до 700 дук. цес. продаје се из слободних руку, са врло повољним условима за купца.

За продавец може се сазнати: у Дворској апотеци г. Милутиновића на Теразијама, и у абадијској улици на гор. спрату куће „бр. 8“.

3-5

КУПАТИЛО

ГЛАЈХЕНБЕРГ

у Штирској

Злат. мед. Парта 1878

Један сахат од штације Феудбах угарске западне железнице. Почетак сезоне 1 маја по римски. Почетак лечења с грођем у почетку Септембра Алкола — муријатска и гвожђана киселина, козије млеко Фихтендел и Квеншерштајбунг — инхалације, бања угљено киселина, Чемна бања са уређеним хладним лечењем.

Јохансбрухен код Глајхенберга одлична и здрава вода за пиће. Ова се вода нарочито препоручује од стомака и надутости њеном великом количном чисто угљено киселине, и угљено кисеогвог натрона и соли што унапређује стварање, уз то нема кречаних делова што се прилепају за стомак. Ова се вода добија у свима минералним трговинама.

Наручбине за кога, станове и воду прима.

Brunnen Direction in Gleichenberg

4-10

ОРУЖЈЕ ЗА ЛОВ

Сви француски журнали хвале особито г. **M Galanda** фабриканта оружја у *Паризу, Лијежу и Бирмингему*, зарад ловачких пушака, које два пут даље носе од осталих и концентришу хитац, те добро погађају. Кућа Галанда, најчувенија је у Европи и најодликавања извршношћу свога фабриката и своје израде, заслуге њене за проналаске и пробитачна цена која је могућа искључно механичким радом свела је цену од 50 на 40 по стотини за обично оружје првих фабриката.

У овом погледу, кућа Галанда нуди најозбиљније гаранције. Прецизност вених карабина; солидност и израда, револвера; лепота и тачност ловачког оружја; извршеност метака, који се не кваре; старање, које води о експедицији, тачном и савесном вршењу поручбина које добија, све ово стекло је овој кући особити глас и им и удостојио је највиших наручбина из Србије, као и из осталог света. М. Галан, к аутор „дела о оружју“ велика књига илустрована са 60 слика — пушака карабина, револвера итд. Ово дело шаће грати с франко, на прост захтев преко плаћеног писма адресираног на „M. Galand, fabricant d'armes, 3, rue d'Hautteville, Paris“.

8-17

VERITABLE LIQUEUR BENEDECTINE

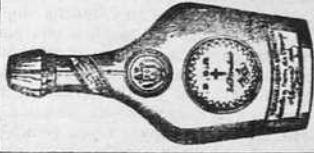
ПРАВИ БЕНЕДИКТИН

ЛИКЕР МАНАСТИРА ФЕКАМП У ФРАНЦУСКОЈ

ОСОБИТО ТОНИЧАК, ПОМАЖЕ ЛАКШЕ ВАРЕЊЕ ЖЕЛУДА.

Најбољи од свеју ликера.

Бања посати овако стакло са натписом, по коме се налази потпуно главниот уградителса. Главни стовариште у Фекампу у Француској. Главна агентура у Паризу бр. 79 на булевару Хаусмана. Накази се код Ј. Драшковића у апотеци код „Српског Грба“ у Београду.

ПЛАД У КРАГУЈЕВЦУ

Између комшија: с десне стране Косте Стаменковића меандије, с леве плада и куће пок. Милана Богдановића бив. судије, с лица улице која од Лепенине новој цркви води, и озади потока Ердолијског, — продаје се.

Који је вољан купити га, нека се ради погодбе обрати г. *Николи Борђевићу* пензионираним начелнику окружном у Крагујевцу.

бр. 112 3-3

ЦЕО ГОРЊИ СПРАТ КУЋЕ ПОК. МИЛАНА А. СИМИЋА.

(Господска улица бр. 2.) са једним делом намештаја, даје се под кирју од 1. Маја. Пријавити се г. *Борђу С. Симићу* или г. *Петру Миленковићу* оvd. адвокату.